

COMPILED AND CIRCULATED BY PROF. BARNALI BANERJEE, ASSISTANT PROFESSOR, DEPARTMENT OF SANSKRIT, NARAJOLE RAJ COLLEGE

TOPIC - DHANYA LOKA

Q. त्रिविधं त्रिभिः उक्तैः उक्तैः ० तारतम्यवीक्ष्य
प्रतिपाद्य " श्वेताक्षरिणम् " इत्यादिपद्य त्रिविधं
त्रिभिः विज्ञातकृत्यास्तु निमित्तायाः ० विशेषोक्तिः
कार्यकारणत्वे ० प्रकृतप्रकाश ० साम्यात् त्रिभिरुक्तैः
ह्येवमेव ० प्रदर्शनीयः ।

उत्तरम् :-

" प्रतीत्यर्थानां पुनरुक्तत्वं तद्वृत्तिं वानीषु मया-
कवीनाम् । यत् तत् प्रसिद्धावसवातिरिक्तं विज्ञात-
त्वावगमिवाकृत्याम् " " यथाशक्तं वा तदर्थमनु-
सर्तनीकृतवन्मते । व्यङ्ग्यः कार्यविशेषः । प्रतीत्यर्थ-
वृत्तिः कश्चित् इति कारिकायाः ० प्रतिपादिते
प्रकाशानां लोके उक्तम्यकारणत्वेन व्यक्तवत्-
त्वेन ० अत्र रसमादिकसकत्वे त्रिविधं त्रिभिः
व्यङ्ग्येण अलङ्कारा व्यङ्ग्यानां कारणानां प्राविश्यात्
प्रकाशमस्यत्वेन लोके उक्तम्यकारणत्वं कथं
विद्विष्ये विशेषावसकत्वं प्रकाशमस्यत्वेन
वैशिश्यात् ० प्रसिद्धमेव । परन्तु व्यङ्ग्यालङ्कारावसकत्वा-
त्वे - व्यङ्ग्यवसादीनां वैशिश्यात् विद्वज्जनविदिते
नागलविद्वानां नाम्नात् कथमपि प्रकाशमस्यत्वे-
न विद्वे - प्रसिद्धः प्रति । ज्ञेय एव उक्तम्यव्यङ्ग्यवसादीनां
व्यङ्ग्यवसादीनां इति - उनीतुक्तव्यङ्ग्यवसादीनां त्रिवि-
धत्वेन जालव्यङ्ग्यवसादीनां मया उक्तं सद्यु अवि ।
पञ्चिवाद्यवसादीनां रसवनेरुक्तमोक्तमप्युक्तं
प्रतिपाद्य कार्यं चर्चा विज्ञातव्यम् । किन्तु प्रका-
श

COMPILED AND CIRCULATED BY PROF. BARNALI BANERJEE, ASSISTANT PROFESSOR, DEPARTMENT OF SANSKRIT, NARAJOLE RAJ COLLEGE

काकुनिर्माणेनैव कवेः अपि आश्रयात्वे ऋषी-
नाश्रया, तस्मात् प्रबन्धमपि निवृत्तं कविना
प्रबन्धनात् रक्षणपरत्वेन वेदितव्यम्, अथोक्ति-
नरि केषाम् कवेरिति इत्यत्र प्रतिनिधित्वेन किञ्चिदपि
प्रश्नेन १० अक्षरानु- २० अक्षरानु- ३० अक्षरानु- ४० अक्षरानु-
५० अक्षरानु- ६० अक्षरानु- ७० अक्षरानु- ८० अक्षरानु- ९० अक्षरानु-
१०० अक्षरानु- ११० अक्षरानु- १२० अक्षरानु- १३० अक्षरानु- १४० अक्षरानु-
१५० अक्षरानु- १६० अक्षरानु- १७० अक्षरानु- १८० अक्षरानु- १९० अक्षरानु-
२०० अक्षरानु- २१० अक्षरानु- २२० अक्षरानु- २३० अक्षरानु- २४० अक्षरानु-
२५० अक्षरानु- २६० अक्षरानु- २७० अक्षरानु- २८० अक्षरानु- २९० अक्षरानु-
३०० अक्षरानु- ३१० अक्षरानु- ३२० अक्षरानु- ३३० अक्षरानु- ३४० अक्षरानु-
३५० अक्षरानु- ३६० अक्षरानु- ३७० अक्षरानु- ३८० अक्षरानु- ३९० अक्षरानु-
४०० अक्षरानु- ४१० अक्षरानु- ४२० अक्षरानु- ४३० अक्षरानु- ४४० अक्षरानु-
४५० अक्षरानु- ४६० अक्षरानु- ४७० अक्षरानु- ४८० अक्षरानु- ४९० अक्षरानु-
५०० अक्षरानु- ५१० अक्षरानु- ५२० अक्षरानु- ५३० अक्षरानु- ५४० अक्षरानु-
५५० अक्षरानु- ५६० अक्षरानु- ५७० अक्षरानु- ५८० अक्षरानु- ५९० अक्षरानु-
६०० अक्षरानु- ६१० अक्षरानु- ६२० अक्षरानु- ६३० अक्षरानु- ६४० अक्षरानु-
६५० अक्षरानु- ६६० अक्षरानु- ६७० अक्षरानु- ६८० अक्षरानु- ६९० अक्षरानु-
७०० अक्षरानु- ७१० अक्षरानु- ७२० अक्षरानु- ७३० अक्षरानु- ७४० अक्षरानु-
७५० अक्षरानु- ७६० अक्षरानु- ७७० अक्षरानु- ७८० अक्षरानु- ७९० अक्षरानु-
८०० अक्षरानु- ८१० अक्षरानु- ८२० अक्षरानु- ८३० अक्षरानु- ८४० अक्षरानु-
८५० अक्षरानु- ८६० अक्षरानु- ८७० अक्षरानु- ८८० अक्षरानु- ८९० अक्षरानु-
९०० अक्षरानु- ९१० अक्षरानु- ९२० अक्षरानु- ९३० अक्षरानु- ९४० अक्षरानु-
९५० अक्षरानु- ९६० अक्षरानु- ९७० अक्षरानु- ९८० अक्षरानु- ९९० अक्षरानु-
१००० अक्षरानु-

COMPILED AND CIRCULATED BY PROF. BARNALI BANERJEE, ASSISTANT PROFESSOR, DEPARTMENT OF SANSKRIT, NARAJOLE RAJ COLLEGE

१३१० सार्वभौमिकतय - जातुणय - सुवासनाभिहा ३३.
 जर्मनो नु कृत्यमानतया ताहस्यकृत्यामे योः
 कारुण्यमयथाः सत्त्वेण प्रयत्नवान् अस्मान्
 जर्मजातुणयेः ताद्युश्याकीजातय - जर्मम प्रथित
 कारुण्योपि स्यादित्यम्, एत जातुणम प्रथित
 जर्ममोपि स्यादित्यम् - इतः सिद्धमिदं न
 तत्रापि विनेरुतर्जवस्यवनेत्याहृतम्,